

A Győri Ítéltábla a dr. Varga Ügyvédi Iroda által képviselt **I.rendű** és **II.rendű felpereseknek** a dr. Dancs Gergely ügyvéd által képviselt **I.rendű, II.rendű és III.rendű alperesek** ellen tisztességtelen szerződési feltételek megállapítása iránt indított perében a Székesfehérvári Törvényszék 2018. május 15. napján kelt 48.P.20.599/2017/14. sorszámu ítélete ellen a felperesek által 15. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az I.-III.r. alpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 19.050,- (tizenkilencezer-ötven) forint másodfokú perköltséget, továbbá fizessenek meg ugyancsak egyetemlegesen az illetékügyben eljáró hatóság felhívására 48.000,- (negyvennyolcezer) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A Székesfehérvári Törvényszék a fellebbezéssel támadott ítéletével a kereseti kérelmet elutasította. Egyetemlegesen kötelezte a felpereseket, hogy az egyetemlegesen jogosult I-III.r. alperesek javára fizessenek meg mindösszesen 38.100,- Ft perköltséget.

A határozatának indokolásában rögzítette, hogy I. és II.r. alperes, mint hitelező, valamint a felperesek, mint adós és zálogkötelezettek között 2008. augusztus 19-én egy „Ingatlan jelzálogjoggal biztosított, devizában nyilvántartott lakáshitel kölcsönszerződés” megnevezésű megállapodás jött létre.

A kölcsön összegét 6.000.000,- Ft-ban határozták meg azzal, hogy annak devizában való megállapítása a folyósítás napján érvényes, a bank által alkalmazott deviza vételi árfolyamon történik. A szerződés biztosítékeként a **Település**, hrsz.-ú ingatlanra a hitelező javára jelzálogjogot alapítottak.

A szerződés III. pont 2. és 3. bekezdése akként rendelkezett, hogy „A szerződő felek megállapodnak abban, hogy a jelen közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés alapján az adósok terhére mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozás tekintetében, annak közokirati tanúsításaként az adósoknak a hitelezőknél vezetett számlái, és a hitelezőkre vonatkozó bizonylatai alapján készített közjegyzői ténytanúsítványt fogadják el.

Az adósok/zálogkötelezettek alávetik magukat annak, hogy a jelen közjegyzői okirat alapján az adósok terhére fennálló kölcsön- és egyéb járuléktartozás összegét, esetleges végrehajtási eljárás kezdeményezése esetén is a hitelezők felkérésére a fenti módon közjegyző tanúsítsa."

A perindítást megelőzően az I-II.r. alperesek, mint hitelezők 2013 augusztusában a szerződést felmondták, és a követelést a III.r. alperesre engedményezték.

A III.r. alperes a szerződésből eredő igény érvényesítésére 2017. július 18-án végrehajtási záradékolást kért.

A felperesek a kereseti kérelmükben a szerződés III. pontjának idézett rendelkezései tisztességtelenségének a megállapítását kérték a korábban hatályos 1959. évi IV. tv. (régi Ptk.) 209/A.§ (1) és 209/B.§ (1) bekezdései alapján.

Arra hivatkoztak, hogy a támadott kikötések a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II. 15.) Korm. rendelet 1.§ (1) bekezdés b./ és j./ pontjába ütköznek, ezért tisztességtelenek, ez okból semmisek.

Álláspontjuk szerint a támadott kikötés egy „biankó tartozás elismerés", amely egyoldalúan a hitelezőket jogosítja fel arra, hogy a szerződésben foglaltakat értelmezve az adósok aktuális tartozásának összegét meghatározzák, illetőleg állást foglaljanak abban a kérdésben, hogy szerződésszerű-e a teljesítésük.

Állították, hogy a támadott kikötéssel nem pusztán a tartozásuk tanúsításának formáját ismerték el, hanem azt fogadták el, hogy annak mértékét a bank számlái és könyvei, valamint a bank közlése alapján tanúsítsa a közjegyző. A pénzügyi intézet által kimunkált követelésről tesznek közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozatot. Ez azonban magába foglalja azt is, hogy a hitelező dönt az adós szerződésszerű teljesítéséről. A támadott kikötés azért tisztességtelen, mert abban a felperesek mindenfajta hitelezői igényérvényesítés esetére feltétel és ellenvetés nélkül előre elfogadták az alperesek üzleti könyveiben foglalt kimutatások mindenkor tartalmát a tartozás fennállása és annakösszagszerűsége bizonyítékaként. A kikötés a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg.

Az alperesek a kereset elutasítását, és a felperesek perköltségben marasztalását kérték.

Arra hivatkoztak, hogy a támadott kikötés nem minősül joghatályos tartozás elismerő nyilatkozatnak, nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem. A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. Tv. (Vht.) 23/C.§ (1) bekezdése értelmében a végrehajtási záradékoláshoz szükséges kritériumoknak maga a közjegyzői okiratba foglalt szerződés tesz eleget, a közvetlen végrehajtás lehetősége tehát nem a támadott kikötésen, hanem a Vht. 23/C.§ (1), (2) bekezdésében foglaltakon alapul.

Emiatt a támadott rendelkezés a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára nem változtatja meg, így tisztességtelennek nem tekinthető.

A korábban hatályos 1996. évi CXII. tv. (r.Hpt.) rendelkezései lehetőséget adnak az adós számára arra, hogy a részére nyújtott kimutatás, tájékoztatás tartalmát vitassa, azzal szemben kifogással éljen, továbbá a panasz lehetősége is adott a számára.

A felperesek tartozásának nyilvántartása illetve arról az adós tájékoztatása a régi Hpt. alapján is a hitelező kötelezettsége, és a banki nyilvántartás elfogadottságával kapcsolatos vélelmet éppen a jogalkotó építette be a jogszabályba azzal, amilyen módon a pénzügyi intézmény által nyújtott rendszeres tájékoztatás kritériumait megszabta.

Mivel a támadott kikötés a jogszabály előírásainak megfelelően meghatározott szerződéses rendelkezés, ezért az r.Ptk. 209.§ (6) bekezdésében foglaltak értelmében nem minősülhet tisztességtelennek.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasító döntésében kifejtette, hogy a követelésnek a hitelező általi, perben való érvényesítése esetén a pénzügyi intézményt terheli - nyilvánvalóan saját kimutatásai alapulvételével - annak bizonyítása, hogy milyen összegű kölcsönt, milyen feltételekkel nyújtott az adósnak, aki abból mely összeget teljesített. Ennek adós általi vitatása esetén az adóst terheli a Pp. 164.§ (1) bekezdésében foglaltak értelmében annak bizonyítása, hogy a pénzügyi intézmény elszámolása nem felel meg a szerződésben foglaltaknak, illetve, hogy részére nagyobb összegű teljesítésre került sor, azaz a bizonyítás fentiek szerinti menetét a támadott rendelkezés nem befolyásolja.

Amennyiben a fogyasztó a pénzügyi intézmény által közölt tartozás összegét nem kifogásolta, és így végrehajtás indult, úgy a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti perben szintén a Pp. 164.§ (1) bekezdése alapján a perindító adóst terheli a bizonyítási kötelezettség a körben, hogy nem tartozik, vagy nem a hitelező által kimunkált összeggel tartozik. A fentiekből az következik, hogy nem a támadott szerződési kikötés, hanem a bizonyítási szabályok határozzák meg a bizonyítási terhet. Ezért a kikötés nem ütközik a Korm. r. 1.§ (1) bekezdés j./ pontjába.

A hitelező közlése a tartozás összegéről a felek közti vita esetén nem több, mint a hitelező nyilatkozata, így a perben nem a vitatott általános szerződési feltétel, hanem a közokirat záradékolhatóságának törvényi konstrukciója fordítja meg a bizonyítási terhet.

A Korm. rendelet 1.§ (1) bekezdés b./ pontja csak a fogyasztóval szerződő fél saját teljesítése szerződésszerűségének megállapítására irányuló kikötést tekinti tisztességtelennek.

Jelen esetben nyilvánvalóan a pénzintézet nem a saját teljesítését kell, hogy vizsgálja, ezért a felperesek által felhívott rendelkezés alapján a támadott kikötés tisztességtelensége nem állapítható meg.

A felperesek a fellebbezésükben kérték, hogy a másodfokú bíróság a kereseti kérelemnek helyt adva az ítéletet változtassa meg, és állapítsa meg a támadott kikötés semmisségét, kölcsönszerződés részleges érvénytelenségét. A perköltségre igényt tartottak.

A felek a ténytanúsítványra vonatkozó kikötést egyedileg meg nem tárgyalták, ezen feltétel megismerésére a szerződéskötést megelőzően nem volt lehetőségük. Ennek aláírásával azonban jelentős jogosítványukról mondtak le, mivel elismerték ezzel a hitelező jogát a követelés összegének egyoldalú megállapítására.

Az I-II-III. r. alperesek az ítélet helybenhagyását indítványozták a felperesek perköltségben marasztalása mellett.

Az elsőfokú eljárásban előadott érvelésüket fenntartva hivatkoztak a Kúria 1/2018.számú gazdasági elvi határozatára.

Kiemelték, hogy a támadott rendelkezés nincs kihatással a felek szerződésének záradékolhatóságára, így a felek jogaiban és kötelezettségeiben egyenlőtlenséget nem idéz elő.

A fellebbezés alaptalan.

A törvényszék megalapozott tényállásból levont helytálló jogi következtetéssel utasította el a ténytanúsítvánnyal kapcsolatos kikötés tisztességtelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelmet.

A fellebbezésben kifejtettekre tekintettel az ítélet táblája a kereseti kérelem alaptalanságát alátámasztó - részben a törvényszék által is kifejtett érveket - az alábbiak szerint összegzi.

A 18/1999.(II.5) Korm. r. 1. § (1) bekezdés j) pontja értelmében tisztességtelen az a szerződési feltétel, amely a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg.

Figyelemmel arra, hogy a felhívott rendelkezés a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13. EGYK irányelv mellékletének 1.q. pontja implementálására született, ezért az alkalmazása igényli az uniós szabályok, így a Rendelet alapjául szolgáló irányelv Európai Unió Bíróságának kizárólagos hatáskörébe tartozó értelmezésének figyelembevételét is.

Az Európai Unió Bíróságának következetes joggyakorlata értelmében a fogyasztó kárára előidézett „jelentős egyenlőtlenséget” a felek megállapodása hiányában irányadó nemzeti szabályok elemzése útján kell értékelni annak megítélése érdekében, hogy a szerződés a hatályos nemzeti jogban szabályozottnál kedvezőtlenebb jogi helyzetbe hozza-e a fogyasztót, és ha igen, akkor mennyiben. A „jelentős egyenlőtlenség” eredhet önmagában abból, hogy kellően súlyos mértékben sérül a fogyasztónak, mint szerződéses félnek az alkalmazandó nemzeti rendelkezések szerinti jogi helyzete (C-415/11, C-226/12.).

A Kúria a Pfv.VI.20.507/2017/4. számú eseti döntésében irányadó jelleggel fejtette ki, hogy a nemzeti jogunkban foglaltak szerint a bizonyítási teher eljárásjogi fogalom, valamely anyagi jogi igény polgári perben történő érvényesítése esetén a jogvita érdemi eldöntése szempontjából releváns tény bizonyítatlansága következményére, a bíróság érdemi döntésében kifejezésre jutó hátrányra utaló szabály (rPp.3.§ (3) bekezdés).

Az rPp.164. § (1) bekezdése alapján a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy a bíróság azokat valóban fogadja el: eszerint a főbizonyítás a kereset, vagy a keresettel szembeni védekezés alapjául szolgáló tények fennállására, valóságára, míg az ellenbizonyítás - a főbizonyító fél perbeli ellenfelének a cselekményeként - ugyanezen tények fenn nem állására, valótlanságára vonatkozik.

A bizonyítási teher átfordulása azt jelenti, hogy a fő- és az ellenbizonyítás iránya felcserélődik, amely helyzet alapulhat törvényi vélelmen, eljárásjogi rendelkezésen, vagy anyagi jogi szabályon (pl. sajtó helyreigazítási per, illetve rPtk.242.§ (1) és (2) bekezdés, stb.). A perbeli kikötés azonban a bizonyítási teher átfordulását eredményező, a fentiekben felsorolt esetek egyikével sem azonosítható.

Ahogy arra a Kúria a Gfv.VII.30.791/2016/3. számú határozatában is rámutatott, a támadott szerződési kikötés a bizonyítás kötelezettségét és terhét nem változtatja meg a felperes hátrányára, a főbizonyítás irányát nem cseréli fel.

A fentiekkel egyezően foglalt állást a Kúria a Pfv.I.21.783/2016/5. számú határozatában is.

Alappal indult ki a törvényszék abból, hogy a követelés peres eljárás útján való érvényesítése esetén a pénzügyi intézményt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek keretében milyen összegű kölcsönt, milyen feltételek mellett folyósított, az adós mennyit teljesített és ennek eredményeképpen mekkora a tartozása.

A pénzügyi intézmény ezen tényállításai nyilvánvalóan a saját nyilvántartásán alapulnak.

A fentiek adós általi vitatása esetén a pénzügyi intézménynek az alapul szolgáló nyilvántartások elszámolási elveit, módszereit, adatait be kell mutatnia, le kell vezetnie. Amennyiben az adós ezek után azt állítja, hogy a pénzügyi intézmény elszámolása nem felel meg a szerződésben foglaltaknak, illetőleg a számítása hibás, vagy azt állítja, hogy a banki nyilvántartásban szereplő adatokkal szemben a részéről nagyobb összegű teljesítésre került sor, úgy ezen állításait az rPp.164. § (1) bekezdésében foglaltak szerint, tehát a bizonyítás általános szabályainak megfelelően már neki kell igazolnia. A bizonyítás fentiek szerinti, a nemzeti jogi szabályozásnak megfelelő menetét a perben támadott rendelkezés nem befolyásolja.

Amennyiben a közokirat végrehajtási záradékkal való ellátásával megindított végrehajtási eljárás van folyamatban, úgy az adós az rPp.369. §-ában foglalt tényekre hivatkozással végrehajtás megszüntetési, illetve korlátozási pert kezdeményezhet, ennek során a per alapjául szolgáló tényállításai bizonyítására az rPp.164. § (1) bekezdése értelmében ugyancsak az adós köteles.

A támadott rendelkezés tehát nem biztosít több jogosultságot a pénzügyi intézménynek, és nem ró többletterhet a fogyasztóra annál, mint amit az rPp. okirati bizonyításra irányuló, továbbá a bizonyítási terhet és kötelezettséget meghatározó rPp.164. § rendelkezéseiből, illetve a közjegyzői okirat végrehajtási záradékkal való ellátását, ekként a végrehajtásnak a peres út igénybevétele nélküli elrendelését lehetővé tevő (a szerződéskötéskor a Vht.21. §-ában jelenleg 23/C. §-ában és a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 112. §-ában írt) jogszabályi rendelkezésekből egyébként fakad. A támadott kikötés olyan jogszabályi előírásoknak megfelelően került meghatározásra, amelyek összhangban vannak a végrehajtás közjegyzői okirat záradékolás útján való elrendelésének jogszabályi lehetőségével, tehát azzal a jogintézménnyel, amely az Alkotmánybíróság ide vonatkozó határozata értelmében nem alkotmányellenes, a szabályozás nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot (1423/B/2010.AB. határozat, 1245/B/2011. AB határozat), és amely az Európai Unió Bírósága C-32/14-es számú ügyben hozott határozata szerint nem összeegyeztethetetlen a 93/13 EGK irányelv fogyasztóvédelmi követelményeivel.

Nem állapítható meg a III. pont második bekezdésében foglalt kikötés tisztességtelensége a Rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontja alapján sem. E jogszabály szerint a fogyasztói szerződésben tisztességtelen különösen az a szerződési feltétel, amely kizárólagosan a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e.

A felperes ezen hivatkozása azért alaptalan, mert az idézett jogszabály kizárólag azt tiltja, amikor a fogyasztóval szerződő fél, azaz a bank egyoldalúan jogosult annak megállapítására, hogy saját teljesítése szerződésszerű-e. Jelen esetben a bank nyilvánvalóan nem saját teljesítését vizsgálja, ezért a felhívott rendelkezés alapján a támadott kikötés tisztességtelensége nem állapítható meg.

A szerződéskötéskor hatályos 1996. évi CXII. törvény (Hpt). 206. §-a szerint az alperes köteles rendszeresen tájékoztatni a felperest a tartozás alperes által nyilvántartott összegéről, amely ellen a felperes kifogást emelhet, illetve részleges kimutatást kérhet. A tartozás összegének közlésekor az alperes ugyan a saját nyilvántartását veszi alapul, a felperes azonban nincs elzárva - sem a jogviszony fennállása alatt, sem a szerződés felmondását követően - attól, hogy az alperes által közölt adatokat vitassa.

A szerződés III. kikötése nem biztosít kizárólagos jogosultságot az alperesnek, ugyanis a felperes vitathatja a tartozás pénzügyi intézet által kimutatott összegét, a felmondás érvényességét és a végrehajtani kért tartozás összegét.

A fentiekre tekintettel a törvényszék megalapozottan utasította el a felpereseknek a ténytanúsítvánnyal kapcsolatos szerződési kikötés tisztességtelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelmét, ezért az ítélet a rPp.253.§ (2) bekezdése alapján az ítéletet helybenhagyta.

Az alaptalanul fellebbező felperes a rPp. 78.§, (1) bekezdése alapján köteles a 32/2003. (VIII.22.) IM.r. 3.§. (2) bekezdés a) pont és (5) bekezdés alapján - ÁFÁ-t is magában foglalóan - megállapított összegű ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség alperesek részére, valamint 48.000.- Ft fellebbezési illeték állam javára való megfizetésére.

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

. Sarmon Hedvig sk.
előadó bíró

Dr. Molnár Andrea sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

kiadó